

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2011. GODINU

Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja

Neven Završki

Samostalne djelatnosti obveznici poreza na dohodak, za utvrđivanje primitaka i izdataka, primjenu poreznih olakšica te oporezivanje dohotka za 2011. godinu primjenjuju se odredbe sljedećih poreznih propisa:

– Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04., 73/08. i 80/10.)

– Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05., 96/06., 68/07., 146/08., 2/09., 146/09. i 123/10.)

– Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (Nar. nov., br. 109/07.)

– Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (Nar. nov., br. 134/07.)

Osim navedenih propisa, Ministarstvo financija svake godine izdaje i »Uputu o sastavljanju i podnošenju godišnje porezne prijave obveznika poreza na dohodak i obračunavanje godišnjeg poreza na dohodak«.

Više o utvrđivanju godišnjeg dohotka od samostalne djelatnosti pišemo u nastavku.

Obračun godišnjeg poslovanja obrtnika za 2011. godinu sastoji se od nekoliko procesa koji proizlaze iz odredbi Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak. Možemo ih podijeliti na:

– obračun amortizacije dugotrajne imovine

– utvrđivanje poslovnih primitaka i izdataka i zaključivanje Obrascu KPI

– utvrđivanje ostalih izdataka u vezi s poslovanjem obrtnika i slobodnih zanimanja

– primjena poreznih olakšica i osobnih odbitaka.

Godišnja porezna prijava za 2011. g. predaje se na obrascu DOH, odnosno na obrascu DOH-Z za poduzetnike koji djelatnost obavljaju u supoduzetništvu.

Rok za podnošenje porezne prijave za 2011. godinu istječe 29. veljače 2012. godine.

PIXSELL

Obračun amortizacije kod obrtnika

Temeljne odrednice obračuna amortizacije proizlaze iz odredbi Zakona o porezu na dobit iz prosinca 2004. Narodne novine 177/04. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (NN 80/10) objavljen je 28. lipnja 2010. te stupio na snagu 1. srpnja 2010.

Prije pregleda najvažnijih odredbi Zakona u vezi amortizacije, dajemo nekoliko temeljnih objašnjenja i preduvjeta vezanih uz obračun amortizacije dugotrajne imovine.

Pod pojmom »dugotrajna imovina« smatraju se stvari i prava čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kuna (umjesto dotadašnjih 2.000,00 kuna) i vijek trajanja duži od godinu dana. Motiv ovog povećanja granice što se smatra dugotrajnom imovinom, proizlazi iz razloga što je

granica od 2.000,00 kn propisana još od 1.1.2005. te je do sada došlo do promjena nabavnih cijena dugotrajne imovine.

Stvari i prava niže nabavne vrijednosti smatraju se sitnim inventarom i ne podliježu obračunu amortizacije, već se jednokratno otpisuju i knjiže u knjigu primitaka i izdataka uz pridržavanje temeljnog načela blagajne (plaćenih računa). Dugotrajna imovina dijeli se na materijalnu i nematerijalnu imovinu.

Amortizirati se može samo dugotrajna imovina evidentirana u Popisu dugotrajne imovine, koji je ujedno jedna od temeljnih poslovnih knjiga fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost i obveznici su poreza na dohodak. Zakon o porezu na dohodak u članku 24. pobliže regulira način i kriterije evidentiranja dugotrajne imovine u Popisu dugotrajne imovine (Obrazac DI).

Potrebno je naglasiti da amortizaciji podliježe samo potrošiva dugotrajna materijalna i nematerijalna (samo ako je plaćena) imovina. Amortizaciji ne podliježu zemljišta, šume i slična obnovljiva prirodna bogatstva, financijska imovina, spomenici kulture te umjetnička djela, iako se evidentiraju u Popisu dugotrajne imovine.

Za svaki predmet dugotrajne imovine amortizacija se obračunava pojedinačno.

Pri tom se primjenjuje linearna metoda, uz korištenje propisanih amortizacijskih stopa. Sukladno čl. 12. st. 5. Zakona, godišnje amortizacijske stope utvrđuju se prema amortizacijskom vijeku, a za pojedine grupe dugotrajne imovine iznose:

- za građevinske objekte i brodove veće od 1000 BRT (20 godina), 5%
- za osnovno stado, osobne automobile (5 godina), 20%
- za nematerijalnu imovinu, opremu, vozila, osim za osobne automobile, te za mehanizaciju (4 godine), 25%
- za računala, računalnu opremu i programe, mobilne telefone i opremu za računalne mreže (2 godine), 50%
- za ostalu nespomenutu imovinu (10 godina), 10%

Sve navedene godišnje amortizacijske stope mogu se podvstručiti, a više ne postoji mogućnost jednokratnog otpisa novonabavljene dugotrajne imovine.

Ujedno podsjećamo na način izračuna svote amortizacije (otpisa) za dugotrajnu imovinu koja je cijelu godinu bila u upotrebi:

$$\text{svota amortizacije} = \frac{\text{nabavna vrijednost} \times \text{stopa am.}}{100}$$

Ako porezni obveznik, obrtnik koristi višu stopu amortizacije od najviše dopustive prema Zakonu, razlika amortizacije obračunate po toj višoj stopi i najvišoj dopustivoj stopi, čini porezno nepriznat izdatak i nju se ne unosi u Knjigu primitaka i izdataka.

Obrtnik, porezni obveznik može ako procijeni da je iskoristiviji vijek trajanja dugotrajne imovine duži od propisanog primijeniti i stope amortizacije niže od propisanih Zakonom, a da to bude porezno priznati izdatak.

Trošak amortizacije predmeta dugotrajne imovine priznaje se u porezni rashod / izdatak od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu. Trošak amortizacije za prodanu, darovanu, na drugi način otuđenu ili uništenu dugotrajnu imovinu priznaje se u porezni rashod / izdatak do kraja mjeseca u kojem je dugotrajna imovina bila u upotrebi.

U slučaju prodaje, darovanja, otuđenja ili uništenja dugotrajne imovine preostali neamortizirani dio nabavne vrijednosti dugotrajne imovine priznaje se kao porezni rashod / izdatak u poreznom razdoblju u kojem je dugotrajna imovina prodana, darovana, otuđena ili uništena. Ne priznaje se kao porezni rashod / izdatak amortizacija koja je već jednom obračunata na otpisanu dugotrajnu imovinu, što znači da se jednom otpisana dugotrajna imovina ne može više amortizirati.

Osobni automobili koji se nalaze u Popisu dugotrajne imovine, također se amortiziraju, no 30% amortizacije nije priznato kao izdatak, kao niti 30% drugih izdataka vezanih uz osobne automobili.

U popisu dugotrajne imovine amortizacija se za te automobile obračunava u cijelosti, te se u Knjizi primitaka i izdataka knjiži u stupcu »12« (izdatak u naravi). Nepriznati izdatak od 30% amortizacije knjiži se u stupcu »14«, a razlika od 70% priznatog izdatka u stupcu »15«, te se s ostalim izdacima amortizacije iskazuje u Pregledu primitaka i izdataka. Priznaje se amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz samo do nabavne vrijednosti 400.000,00 kuna po vozilu. Iznimno će se priznati i amortizacija iznad tog iznosa samo ako to vozilo služi za registriranu djelatnost najma ili prijevoza.

Ako se dugotrajna imovina nabavlja na lizing, treba razlikovati je li riječ o financijskom ili operativnom lizingu. U Popisu dugotrajne imovine unosi se samo imovina nabavljena na financijski lizing, te se za nju obračunava amortizacija kao i za drugu dugotrajnu imovinu. Dugotrajna imovina uzeta na operativni lizing se ne amortizira, već se računi knjiže kao izdatak kad su plaćeni (načelo blagajne) kao i kod imovine uzete u najam. Dugotrajna imovina ostaje evidentirana u Popisu dugotrajne imovine i nakon što je u cijelosti otpisana, sve do trenutka njezine prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja.

Utvrđivanje poslovnih primitaka i izdataka za 2011.

Prema Zakonu i Pravilniku o porezu na dohodak, porezni obveznici u svom poslovanju trebaju voditi propisane poslovne knjige:

- **Knjigu primitaka i izdataka**, Obrazac KPI za evidenciju o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima ostvarenim u poreznom razdoblju u gotovini, na žiro-račun ili u naravi;
- **Popis dugotrajne imovine**, Obrazac DI, koji se vodi u slobodnim listovima, a koristi se kao obvezna evidencija stvari i prava (investicijskih dobara), koja služe za stjecanje dohotka, čije su pojedinačne nabavne vrijednosti ili troškovi proizvodnje veći od 3.500,00 kuna, a vijek trajanja im je duži od godine dana;
- **Knjigu prometa** (blagajničkih primitaka), Obrazac KPR, u koju porezni obveznik za svako prodajno mjesto ili radnju na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka idućeg radnog dana upisuje samo primitke ostvarene u gotovu novcu i čekovima građana;
- **Evidenciju o tražbinama i obvezama**, samo za račune koji su primljeni ili ispostavljeni s oznakom R-1 ili R-2, te koji su naplaćeni ili plaćeni negotovinskim putem. Evidencija o tražbinama i obvezama obvezno mora sadržavati najmanje podatke o rednom broju, nazivu kupca odnosno dobavljača, broju i nadnevku izlaznog odnosno ulaznog računa, izračunatom iznosu, nadnevku plaćanja/naplate te plaćenom odnosno naplaćenom iznosu. Ako porezni obveznik poreza na dohodak utvrđuje dohodak u paušalnom iznosu prema rješenju Porezne uprave, tada ne vodi navedene poslovne knjige već samo Knjigu prometa.

Napominjemo također da obrtnici i slobodna zanimanja koji su obveznici PDV-a, trebaju voditi knjige ulaznih i izlaznih računa prema svim primljenim i izdanim računima, sukladno propisima o porezu na dodanu vrijednost. Na taj način nisu obvezni osiguravati podatke o potraživanjima i obvezama. Međutim porezni obveznici koji knjige ulaznih računa vode prema plaćenim, odnosno neplaćenim računima, trebaju voditi evidenciju o tražbinama i obvezama (Obrazac TO).

Obrtnici u sustavu PDV-a, sukladno odredbi čl. 34. st. 5. Pravilnika, mogu gotovinski promet upisivati u Knjigu primitaka i izdataka u jednom iznosu za cijelo obračunsko razdoblje (mjesec dana ili tri mjeseca), u rokovima propisanim za utvrđivanje obveze poreza na dodanu vrijednost. Ako nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost, gotovinski promet mogu upisivati u jednom iznosu za prethodni mjesec. Obrtnici koji obavljaju djelatnost trgovine na malo, obvezni su prema propisima o trgovini voditi Knjigu popisa robe u trgovini na malo, te uz nju također ne moraju voditi Knjigu prometa.

Za potrebu utvrđivanja konačnog oporezivog dohotka i obračun poslovanja za 2011. godinu, porezni obveznici će koristiti temeljnu poslovnu evidenciju, Knjigu primitaka i izdataka. Za vođenje ove poslovne evidencije temeljno je načelo prema kojem se evidentiraju primici i izdaci tzv. »načelo blagajne«.

Načelo blagajne je utvrđeno člankom 12. st. 4. Zakona, što znači da se primici i izdaci od poslovnih događaja utvrđuju tek nakon primljenih uplata, odnosno izvršenih isplata. Međutim događaji se da priljevi odnosno odljevi nisu obavljani u novcu, nego u nekim drugim dobrima, tada ih treba utvrđivati i evidentirati kao primitke i izdatke u naravi. Kod toga se nenovčani primici utvrđuju

prema tržišnoj vrijednosti, odnosno prema cijeni koja bi se ostvarila pri prodaji u uobičajenom poslovnom prometu, a nenovčani izdaci se utvrđuju prema cijenama nabave ili cijenama koštanja. Dakle, dohodak se utvrđuje evidentiranjem razlike poslovnih primitaka i izdataka iz Knjige primitaka i izdataka (obrasca KPI).

Poslovnim primicima smatraju se sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i dr.) koja imaju novčanu vrijednost i koja porezni obveznik primi obavljanjem obrtničke i druge djelatnosti koja se oporezuje kao obrt u poreznom razdoblju prema njihovoj tržišnoj vrijednosti. Navedeni primici su rezultat obavljanja registrirane djelatnosti, dok se primici koji su nastali u ime i za račun drugoga (prolazne stavke) ne smatraju dohodkom i ne treba ih evidentirati u Obrascu KPI. Treba napomenuti da postoji obveza vođenja jedinstvene Knjige primitaka i izdataka za slučaj da obrtnik, pored registrirane obrtničke djelatnosti, ostvaruje još i dohodak od imovine (npr. iznajmljivanje poslovnog prostora ili iznajmljivanje soba turistima). Prema odredbi članka 40. st. 4. Pravilnika, ako porezni obveznik obavlja samostalnu djelatnost i dohodak od te djelatnosti utvrđuje na temelju poslovnih knjiga, obavezan je i dohodak od imovine koju daje u najam ili zakup utvrđivati na temelju poslovnih knjiga. To je obveza svih obrtnika u sustavu PDV-a, te će biti obveznik PDV-a za sve stečene dohotke, pa prema tome i dohodak od imovine, a izdaci za dohodak od imovine mu se priznaju kao stvarni izdaci u poslovnim knjigama. Dakle, ne primjenom propisanog postotka od 30% za iznajmljivanje nekretnina.

U Knjigu primitaka i izdataka ne unose se podaci o drugim dohocima obrtnika kao što su primici na temelju ugovora o djelu ili autorском honoraru, iako se i ovi primici moraju unijeti u godišnju poreznu prijavu. Kod obrtnika koji su obveznici PDV-a, na takve se primitke treba obračunati PDV, te ih unijeti u Knjigu ulaznih računa URA.

Poslovnim izdacima smatraju se svi odljevi dobara (novac, stvari, prava i usluge) nastali u poreznom razdoblju, a vezani su uz obavljanje djelatnosti. Razlikujemo izdatke koji su porezno priznati od onih koji su nepriznati kao i odljeve novčanih sredstava koji se ne smatraju izdacima. Kao poslovni izdaci priznaju se samo oni izdaci za koje postoje uredne isprave i koji su izravno vezani uz ostvarivanje poslovnih primitaka. Između primitaka i izdataka mora postojati međuzavisnost, a polazi se od normativa (utroška materijala, energije i dr.), vodeći pritom računa o načinu rada i posebnosti djelatnosti. Za utvrđivanje povezanosti primitaka s izdacima poreznih obveznika koji se bave proizvodnom i uslužnom djelatnošću i koji nabavljaju reprodukcijski i potrošni materijal za obavljanje djelatnosti te za ugostitelje, opisano je obvezno vođenje posebne evidencije u kojoj se osiguravaju podaci o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, za knjiženje u poslovne izdatke. Više o vođenju evidencije o nabavi i potrošnji reprodukcijskog i potrošnog materijala već smo više puta pisali u Obrtničkim novinama, a obveza proizlazi iz čl. 25. st. 3. i 4. Pravilnika o porezu na dohodak, s obveznom primjenom od 1. siječnja 2006. godine.

Posebnu grupu izdataka čine naknade koje obrtnik može isplatiti sebi ili svojim radnicima, neoporezivo do propisanih iznosa, a to su npr.: • naknada prijevoza na posao i s posla; • naknada troškova službenog putovanja i dnevnice; • naknada za odvojeni život; • terenski ili pomorski dodatak; • naknada za korištenje privatnog automobila (do 2,00 kn po prijeđenom kilometru); • dar u naravi zaposleniku do 400,00 kn; • dar djetetu do 15 godina života (do 600,00 kuna); • prigodne nagrade kao regres ili božićnica (do 2.500,00 kuna godišnje); • jubilarne nagrade i otpremnine kod odlaska u mirovinu; • potpore radniku zbog invalidnosti do 2.500,00 kuna godišnje, potpore za slučaj smrti radnika (do 7.500,00 kuna) ili člana uže obitelji radnika (do 3.000,00 kuna); • potpora za novorođeno dijete do visine proračunske jedinice (do 3.326,00 kuna).

Pored navedenih porezno priznatih izdataka postoje izdaci koji se samo djelomično ili u potpunosti **ne priznaju kao porezni izdatak**. Takvi su izdaci navedeni u članku 22. Zakona o porezu na dohodak: • izdaci za reprezentaciju – koji se priznaju u visini 30% (70% su nepriznati izdaci); • izdaci vezani uz korištenje osobnih motornih vozila – koji se priznaju u visini 70% (30% su nepriznati izdaci, što uključuje i amortizaciju za ta vozila), osim izdataka za osiguranje vozila koji se priznaju u cijelosti; • porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju te besplatne isporuke i drugi slični izdaci; • izdaci za novčane kazne, osim ugovornih kazni; • izdaci za isplaćene naknade, potpore i nagrade obrtniku iznad propisanih iznosa; • ostali izdaci koji nisu u izravnoj vezi s obavljanjem samostalne djelatnosti.

Navedeni izdaci posebno se iskazuju u Knjizi primitaka i izdataka, u stupcu »14«, te se za njihov iznos umanjuje ukupan iznos priznatih izdataka u stupcu »15«. Drugi nepriznati izdaci iz članka 22. stavka 1. točaka 2., 3. i 4. Zakona (porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju, besplatne isporuke, primici po osnovi naknada, potpora i nagrada, iznad propisanih iznosa, te dnevnica i troškova službenog putovanja obrtnika iznad propisanih iznosa), ne mogu se iskazivati u Knjizi primitaka i izdataka.

Za sve izdatke vrijedi pravilo iz čl. 22. st. 3. Zakona, tj. mogu se priznati samo ako su u **izravnoj svezi s obavljanjem djelatnosti**.

Ukinute su porezne olakšice i više se ne primjenjuju od 1. srpnja 2011.

Od 1. srpnja 2010. godine **ukinute su sljedeće porezne olakšice**: • uplaćene premije životnog osiguranja s obilježjem štednje, dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, dopunskog, dodatnog i privatnog zdravstvenog osiguranja; • stvarne troškove zdravstvenih usluga; • stambene potrebe (kupnju ili gradnju prvog stambenog prostora, održavanje postojećeg stambenog prostora i plaćenu slobodno ugovorenu najamninu).

Nabrojene porezne olakšice, koje su se djelomično koristile 2010. godine, više se neće moći priznati u godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2011. godinu.

Kao određena kompenzacija za ukinute porezne olakšice, i dalje se primjenjuje olakšica za premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (III. stup) koju obrtnik poslodavac uplaćuje u korist svojih radnika, uz njihov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje, do visine 500,00 kuna za svaki mjesec poreznog razdoblja, odnosno ukupno 6.000,00 kuna godišnje za 2011. godinu. Bit ove porezne olakšice je u tome da će navedena premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja biti porezno priznati rashod (izdatak) poslodavcu i da se ne smatra plaćom (pa se niti ne oporezuje) do visine 500,00 kuna za svaki mjesec poreznog razdoblja, što na godišnjoj razini iznosi 6.000,00 kuna (od 1.1.2011. g.).

Godišnji porezni razredi za 2011. godinu

Izmijenjeni Zakon o porezu na dohodak od 1. srpnja 2010. godine donio je nove porezne razrede i nove stope poreza na dohodak, koji se primjenjuju za cijelu 2011. godinu. Porez na dohodak obračunava se po stopi od 12 % od godišnje porezne osnovice do visine dvostrukog iznosa osnovnog osobnog odbitka, po stopi od 25% na razliku godišnje porezne osnovice između dvostrukog i šesterostrukog iznosa osnovnog osobnog odbitka i po stopi od 40% na iznos porezne osnovice koja prelazi iznos šesterostrukog osnovnog osobnog odbitka. Ove stope se primjenjuju na godišnjoj razini za cijelu 2011. godinu.

Porezni razredi na godišnjoj razini za 2011. godinu

Porezna stopa	Porezna osnovica – godišnje
12 %	do 43.200,00 kn (do 2 x 1.800,00 x 12)
25 %	na idućih 86.400,00 kn (od 2 do 6 x 1.800,00 x 12)
40 %	na poreznu osnovicu iznad 129.600,00 kn (6 x 1.800,00 x 12)

PIXSELL

Utvrđivanje dohotka – porezne osnovice

Na kraju godine potrebno je zaključiti knjigu primitaka i izdataka, a to zapravo znači da treba sve proknjižene primitke i izdatke za 2011. godinu u pojedinim stupcima knjige zbrojiti. Zbroj stupca »9« je iznos ukupno ostvarenih primitaka, a zbroj stupca »15« je iznos ukupno porezno priznatih izdataka, što uključuje i prethodno proknjiženu amortizaciju. Razlika tako utvrđenih primitaka i izdataka čini dohodak ostvaren u 2011. godini. Zbrojeni podaci upisuju se u poreznu prijavu i iskazuju u Izvatku iz poslovnih knjiga, koji se prilaže poreznoj prijavi. Međutim, ostvareni dohodak nije istovremeno i osnovica za plaćanje poreza, jer su poreznim propisima predviđene razne porezne olakšice i umanjenja porezne osnovice, te se osnovica za oporezivanje utvrđuje, polazeći od dohotka koji je ostvaren i iskazan u poslovnim knjigama i godišnjoj poreznoj prijavi, na sljedeći način:

dohodak (ili gubitak) od samostalne djelatnosti obrta (razlika primitaka i izdataka iz KPI)

+ ostvareni dohoci iz drugih izvora koji se mogu ili moraju prijaviti

= Ukupni dohodak

- plaće novozaposlenih radnika
- izdaci za školovanje i stručno usavršavanje zaposlenika i tih obveznika
- izdaci za istraživanje i razvoj prema članku 57. Zakona
- preneseni ukamaćeni gubici obrta po rješenju Porezne za prethodnih 5 godina

= Dohodak nakon propisanih umanjenja

- osobni odbitak obrtnika (za sebe i uzdržavane članove obitelji)
- ostali osobni odbici

= Porezna osnovica

U godišnjoj prijavi poreza na dohodak za 2011. godinu, više nije moguće koristiti porezne olakšice za uplaćene premije osiguranja, zdravstvene usluge i stambene potrebe koje su se polovično mogle koristiti za 2010. godinu.

Dohodak od zajedničke djelatnosti

Kod obavljanja obrta više obrtnika u zajedničkom obrtu, dohodak od zajedničke djelatnosti utvrđuje se kao jedinstveni dohodak svih supoduzetnika, prema podacima iz Knjige primitaka i izdataka koja se vodi za obrt kao cjelinu. Zajednički dohodak je i u ovom slučaju razlika ukupno utvrđenih primitaka i ukupnih izdataka u poreznom razdoblju, tj. u kalendarskoj godini.

Prijavu o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti sastavlja nositelj zajedničke djelatnosti i dostavlja je ispostavi Porezne uprave na području na kojem ima prebivalište ili uobičajeno boravište.

Prijava o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti dostavlja se prije godišnjih poreznih prijava svakog supoduzetnika i trebalo ju je podnijeti **31. siječnja 2012. godine za 2011. godinu.**

Rješenjem ili privremenim poreznim rješenjem utvrđuju se udjeli u zajedničkom dohotku svakog supoduzetnika u zajedničkoj djelatnosti, a tako utvrđene udjele u zajedničkom dohotku sva-

ki od supoduzetnika je obavezan unijeti u svoju godišnju poreznu prijavu, koju predaje mjesno nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema mjestu svog prebivališta ili uobičajenog boravišta. Udio svakog supoduzetnika u zajedničkom dohotku utvrđuje se prema prethodno zaključenom ugovoru (o ortakluku), a ako ugovor nije zaključen, zajednički se dohodak dijeli na jednake dijelove.

Porezna prijava poreza na dohodak za 2011. godinu

Tko obvezno podnosi godišnju poreznu prijavu:

- dohodak od samostalne djelatnosti;
- dohodak od nesamostalnog rada istovremeno kod dva ili više poslodavaca;
- ako poslodavac, isplatitelj primitka ili sam porezni obveznik nije obračunao, obustavio i uplatio predujam poreza na dohodak i prirez porezu na dohodak;
- godišnju poreznu prijavu obvezno podnosi i porezni obveznik ako je Porezna uprava zatražila da naknadno plati porez na dohodak;
- porezni obveznici koji stječu dohodak neposredno iz inozemstva (sve vrste oporezivog dohotka) samo ako u tuzemstvu nisu plaćeni predujmovi poreza na dohodak i/ili su u tuzemstvu plaćeni u manjem iznosu od iznosa koji se trebao obračunati u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak.

Koji porezni obveznici nisu obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu:

- koji ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada samo kod jednog tuzemnog poslodavca ili više tuzemnih poslodavaca, ali ne istodobno;
- koji ostvaruju dohodak od imovine i imovinskih prava, ali ga ne utvrđuju na temelju poslovnih knjiga;
- dohodak od kapitala iz članka 30. Zakona;
- dohodak od osiguranja iz čl. 31. Zakona;
- drugi dohodak iz članka 32. Zakona, a pod uvjetom da nije obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu prema članku 39. Zakona.

Porezni obveznici koji ne mogu podnijeti godišnju poreznu prijavu:

- za drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa prema članku 33. Zakona;
- za dohodak koji se u poreznom razdoblju oporezuje u paušalnom iznosu.

Rok za podnošenje godišnje porezne prijave

Porezni obveznici koji su obvezni ili sami žele podnijeti godišnju poreznu prijavu za 2011. godinu, obvezni su je podnijeti po isteku godine, najkasnije do kraja mjeseca veljače 2012. godine. Ako porezni obveznik iz opravdanih razloga (boravak na liječenju, elementarne nepogode, viša sila) propusti predati poreznu prijavu do kraja veljače 2011. godine, može predati zahtjev za povrat u prijašnje stanje, i to u roku od osam dana od dana kada je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje podnošenja prijave. Po isteku roka od tri mjeseca od propuštenog roka podnošenja porezne prijave, porezni obveznik više ne može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje, osim ako je propuštanje i tog roka bilo uzrokovano višom silom. O zahtjevu za povrat u prijašnje stanje nadležna ispostava Porezne uprave odlučuje zaključkom.

Mjesto predaje godišnje porezne prijave

Porezni obveznici podnose godišnju poreznu prijavu ispostavi područnog ureda Porezne uprave koja je mjesno nadležna prema mjestu njegova prebivališta ili uobičajena boravišta.

Za dohodak koji su ostvarili supoduzetnici zajedničkim obavljanjem djelatnosti, prijava se podnosi ispostavi područnog ureda Porezne uprave na čijem području se nalazi prebivalište ili uobičajeno boravište nositelja zajedničke djelatnosti.

Ako je porezni obveznik u toku 2011. godine mijenjao prebivalište ili uobičajeno boravište, mjerodavnim se smatra ona općina ili grad u kojem je imao prebivalište ili uobičajeno boravište veći odnosno pretežiti dio godine.

Ispunjavanje porezne prijave (obrazac DOH)

U poreznu prijavu poreza na dohodak (obrazac DOH - u daljnjem tekstu: »porezna prijava«) porezni obveznik upisuje podatke o područnom uredu i ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema njegovu prebivalištu ili uobičajenu boravištu. Godišnja porezna prijava – obrazac DOH sastoji se od više listova za različite vrste dohotka i priloga UPO koji služi za izračun porezne obveze.

Prvi list porezne prijave sadrži podatke o poreznom obvezniku, te se unose sljedeći podaci:

1. **opći podaci** koji se odnose na ime i prezime, ime roditelja, matični broj građana poreznog obveznika, mjesto, ulicu i kućni broj prebivališta ili uobičajenog boravišta u trenutku podnošenja prijave, podatka o promjenama prebivališta ili uobičajenog boravišta tijekom godine, oznaku područja posebne državne skrbi ili

brdsko-planinskog područja, telefonski broj, broj žiro-računa i naziv ovlaštene financijske institucije kod koje je otvoren, te podaci o statusu umirovljenika i razdoblju umirovljenja tijekom godine i podaci o invalidnosti uključujući podatke o invalidnosti hrvatskih vojnih invalida iz Domovinskog rata.

2. podaci o uzdržavanim članovima obitelji – ako ih obrtnik uzdržava i koristi za njih osobni odbitak – a to su ime i prezime uzdržavanog člana, matični broj građana, srodstvo, naznaka da li se radi o invalidnom članu obitelji, razdoblju za koje se koristi osobni odbitak, te postotak osobnog odbitka koji koristi obrtnik i s kime taj osobni odbitak dijeli.

3. podaci o uvećanju osobnog odbitka, i to za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu, za plaćene stvarne troškove **zdravstvenih usluga** za vlastite potrebe (ako nisu plaćeni iz osnovnog, dopunskog ili privatnog zdravstvenog osiguranja ili namjenskih donacija), za **stambene potrebe** (kupnju ili gradnju prvog, održavanje postojećeg stambenog prostora ili poboljšanja uvjeta stanovanja, te za plaćenu najamninu) i za **dana darovanja** do visine 2% primitaka po poreznoj prijavi za 2010. godinu, što se priznaje kao osobni odbitak.

Slijede listovi u koje se unose podaci o ostvarenom dohotku i uplaćenim predujmovima poreza, prema vrstama dohotka, svi pod točkom **4. podaci o dohotku i plaćenom preudjmu poreza i prireza**, a obuhvaćaju podatke o dohotku: 4.1. od nesamostalnog rada (plaća i/ili mirovina); 4.2. od samostalne djelatnosti (obrt, poljoprivreda, slobodne djelatnosti); 4.3. od imovine i imovinskih prava; 4.4. od kapitala; 4.5. od osiguranja; 4.6. drugi dohodak (članova tijela, autorskih naknada, ugovora o djelu, i sl. na temelju potvrda isplatelja); 4.7. inozemni dohodak.

Dohodak od djelatnosti obrta unosi se u list pod nazivom **DIO SD** (samostalna djelatnost) kao podatak o ostvarenom dohotku/gubitku obrtnika pojedinca ili njegovog udjelu u zajedničkom dohotku. Dohodak ostvaren samostalnim obavljanjem obrta upisuje se pod 4.2.1. u stupac »2« kao dohodak pojedinca, a dio dohotka ostvaren u zajedničkom obrtu upisuje se u stupac »5« uz naznaku matičnog broja građanina za nositelja zajedničke djelatnosti u stupcu »4«. Ako je obrtnik ostvario dohodak u nekoliko obrta, podatak za svaki ostvareni dohodak (samostalno ili u zajedničkom obrtu) unosi u poseban redak ovog dijela porezne prijave, a svi ostvareni dohoci od obavljanja obrta zbrajaju se u stupcu »7«, odnosno u stupcu »6« ako je u poslovanju ostvaren gubitak. Pojedinačno iskazani podaci za umanjenja dohotka (uvećanje gubitka), pod 4.2.4. za plaće novozaposlenih radnika, nagrade učenicima za naukovanje, izdatke za školovanje i stručno usavršavanje i izdatke za istraživanje i razvoj, zbrojno se prenose u stupac »3« pod 4.2.1. U nastavku, pod 4.2.5. unose se i podaci o prenesenom gubitku, kao i izdvojeni podaci o dohotku ostvarenom na područjima posebne državne skrbi i/ili brdsko-planinskim područjima za koji su popisane olakšice. U stupac »8« pod 4.2.1. unose se podaci o plaćenim predujmovima poreza i prireza.

5. podaci o ukupnom iznosu svih oblika dohotka koje je obrtnik ostvario, tj. njihov zbroj i zbroj ukupno uplaćenih iznosa poreza na dohodak i prireza tijekom godine. Ako je obrtnik ostvario samo dohodak od obavljanja obrta, ovdje upisuje isti iznos kao pod 4.2.1. Ako je tijekom 2011. godine obrtnik ostvario gubitak od obavljanja obrta (negativni dohodak), a nije ostvario druge oblike dohotka ili ih nije ostvario u visini dovoljnoj za pokriće ovoga gubitka i/ili iskazao u godišnjoj poreznoj prijavi, podatak pod 5. iskazuje sa predznakom minus »-«.

6. podaci o olakšicama, oslobođenjima i poticajima obuhvaćaju iznose uplaćenih premija životnog osiguranja s obilježjem štednje, dobrovoljnog mirovinskog osiguranja i dopunskog i privatnog zdravstvenog osiguranja, te porezno priznate izdatke reprezentacije, olakšice za HRVI i umanjenja poreza za područja posebne državne skrbi i brdsko-planinskih područja.

7. popis priloženih isprava – obrtnik obvezno prilaže **izvadak iz poslovnih knjiga** s pregledom primitaka i izdataka i Popis dugotrajne imovine (**obrazac DI**), a ostale dokumente ovisno o vrstama ostvarenih dohodaka koje prijavljuje u poreznoj prijavi te vrstama olakšica i umanjenja koje koristi.

8. napomene – bitne za utvrđivanje porezne obveze, a koje nisu kao podatak iskazane na drugom mjestu u poreznoj prijavi.

9. utvrđivanje poreza i prireza za 2011. godinu u prilogu **UPO** je dio porezne prijave koji se može, ali ne mora popunjivati. Ipak,

svakom je obrtniku vjerojatno interesantno izračunati kolika će mu biti obveza za plaćanje poreza na dohodak, odnosno ima li pravo na povrat poreza, a to se utvrđuje upravo popunjavanjem ovog dijela porezne prijave. Kao prvo, upisuje se rekapitulacija iznosa osobnih odbitaka za obrtnika i uzdržavane članove obitelji po mjesecima i zbrojno, te osobnih odbitaka za zdravstvo, stanovanje ili darovanja, kao i zbroj ukupnog godišnjeg osobnog odbitka. Slijedi utvrđivanje godišnje porezne osnovice, i to tako da se od ukupnog godišnjeg dohotka (od obrta prema poslovnim knjigama, ali i dohodaka iz drugih izvora ako su ostvareni i prijavljeni u prijavi) oduzme iznos osobnog odbitka. Dobivena razlika je godišnja porezna osnovica. Utvrđena godišnja osnovica poreza zatim se raščlanjuje na dijelove za primjenu godišnjih stopa koje su vrijedile u cijeloj 2011. godini:

- **12%** na dio porezne osnovice do 43.200,00 kuna
- **25%** na idućih 86.400,00 kuna, tj. na dio porezne osnovice iznad 43.200,00 do 129.600,00 kuna
- **40%** na poreznu osnovicu iznad 129.000,00.

Na ukupno utvrđeni iznos poreza obračunava se još i prirez, po stopama koje su utvrđene propisima gradova i općina. Kad se na kraju usporede i oduzmu iznosi uplaćenih predujmova i utvrđene obveze za plaćanje poreza, utvrđuje se ima li obrtnik po poreznoj prijavi obveza plaćanja razlike poreza na dohodak, ili može zatražiti povrat preplate kroz predujmove više plaćenog iznosa poreza na dohodak. Sukladno čl. 15. Općeg poreznog zakona, godišnju poreznu prijavu obvezno potpisuje porezni obveznik, njegov opunomoćnik ili porezni savjetnik, čime jamči za istinitost i vjerodostojnost, u prijavi iskazanih podataka.

Plaćanje utvrđenog poreza/povrat preplaćenog poreza

Od utvrđene ukupne svote poreza na dohodak za godinu za koju se utvrđuje, odbijaju se predujmovi poreza koji su plaćeni u toku iste godine. Za samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja to znači da će se od utvrđene godišnje porezne obveze odbiti plaćeni porez na dohodak na žiro-račun, sukladno Naredbi o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba. Razlika može biti: – pozitivna, pa porezni obveznik treba platiti razliku poreza u roku petnaest dana od dana dostave rješenja o utvrđenom porezu. Poreznu obvezu treba platiti računom kod ovlaštenih ustanova za platni promet na kojima porezni obveznici vode novčana sredstva; – negativna, kada dođe do preplate poreza, pa porezni obveznik može zahtijevati pisanim putem povrat, a ako ne zahtijeva, tada se preplaćena svota uračunava u predujam poreza tekućeg poreznog razdoblja. Porezna uprava neće vratiti preplaćeni porez, ako se utvrdi da porezni obveznik ima dospelih i neplaćenih poreza ili drugih davanja koja naplaćuje npr. PDV, doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, posebne poreze i dr. Za povrat više plaćenog poreza obrtnik mora podnijeti zahtjev u roku od petnaest (15) dana od dana dostave rješenja o utvrđenom porezu za 2011. godinu. Povrat više plaćenog poreza i prireza Porezna će uprava izvršiti negotovinski na žiro račun obrtnika otvoren kod organizacije ovlaštene za platni promet kojega su naveli u godišnjoj poreznoj prijavi.

Ostali obračuni i obveze obrtnika i slobodnih zanimanja

Uz godišnji obračun i prijavu poreza na dohodak, porezni obveznici obrtnici i slobodna zanimanja najkasnije do 29. veljače 2012. godine podnose za prethodnu godinu i sljedeće obračune:

1. **Konačan obračun poreza na dodanu vrijednost na Obrascu PDV-K;**
2. **Konačan obračun članarine turističkim zajednicama na Obrascu TZ;**
3. **Obračun spomeničke rente na Obrascu SR;**
4. **Obračun komorskog doprinosa na Obrascu KD.**

Paušalno oporezivanje obrtničke djelatnosti

Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti (NN 143/06) obrtnicima pruža mogućnost prelaska od dosadašnjeg načina oporezivanja na paušalno oporezivanje

♦ Božidar Zoričić

Porezni obveznik

Fizička osoba koja ostvaruje primitke od obavljanja samostalne djelatnosti obrta, u skladu s propisima o obrtu i samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, može dohodak utvrđivati u paušalnom iznosu ako ispunjava sljedeće uvjete:

- da nije obveznik poreza na dodanu vrijednost prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost
- da samostalnu djelatnost ne obavlja u supoduzetništvu
- da nema izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona
- ne obavlja samostalnu djelatnost **ugostiteljstva i/ili trgovine**.

Iznimno, obavljanjem djelatnosti trgovine ne smatra se djelatnost fizičkih osoba koje su registrirane za obavljanje djelatnosti proizvodnje, a svoje proizvode prodaju na tržištu.

Ako tijekom poreznog razdoblja prestanu postojati uvjeti za plaćanje paušalnog poreza na dohodak, Porezna uprava ukinut će doneseno rješenje o plaćanju paušalnog iznosa i donijeti rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak od samostalne djelatnosti (obveza vođenja poslovnih knjiga).

Utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak

Godišnji paušalni dohodak je propisan, nepromjenjiv i iznosi **12.750,00 kuna**. Utvrđuje se kao razlika između primitaka u iznosu od 85.000,00 kuna i porezno priznatih izdataka u visini od 85%. Porezna osnovica za utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza je 12.750,00 kuna, na koji se primjenjuje porezna stopa od 12% sukladno članku 8. Zakona o porezu na dohodak. Iznos tako utvrđenog godišnjeg paušalnog poreza na dohodak u iznosu od 1.530,00 kn uvećava se za prirez porezu na dohodak prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika. Nadležna ispostava Porezne uprave donosi rješenje na temelju kojeg po-

PIXSELL

rezni obveznik plaća paušalni porez i prirez porezu na dohodak, te po toj osnovi **ne može podnijeti godišnju poreznu prijavu**. Godišnji paušalni porez na dohodak i prirez porezu na dohodak **plaća se tromjesečno**, do posljednjeg dana svakog tromjesečja, u iznosu koji je umnožak broja mjeseci tromjesečja za koje je obveza utvrđena. Obrtnici koji samostalne djelatnosti obavljaju na područjima od posebne državne skrbi te na otocima prve skupine i brdsko-planinskim područjima, plaćaju godišnji paušalni porez u visini od 25%, 50% i 75% od propisanog godišnjeg paušalnog poreza na dohodak, ovisno o tome kojoj skupini pripadaju.

Primjer: Utvrđivanje paušalnog poreza i prireza obrtnika s prebivalištem u gradu Šibeniku

1.	Godišnji paušalni dohodak	12.750,00
2.	Godišnji paušalni porez na dohodak (red. br. 1 x 12%)	1.530,00
3.	Godišnji prirez za Šibenik – 10% (red. br. 2 x 10%)	153,00
4.	Ukupno godišnji paušalni porez i prirez (2 + 3)	1.683,00
5.	Mjesečni paušalni porez i prirez (red. br. 4 :12)	140,25

U našem primjeru obrtnik bi za tromjesečje morao uplatiti 420,75 kuna (140,25 kn x 3)

Poslovne knjige i evidencije

Obrtnik-paušalist ne vodi poslovne knjige iz članka 23. Zakona o porezu na dohodak, osim **evidencije o prometu – Obrazac KPR**, u kojem je obavezan evidentirati sve iznose naplaćene u gotovini i bezgotovinskim putem. Također, za svaku isporuku i obavljanu uslugu dužan je **izdati račun** propisanog sadržaja (računi moraju sadržavati najmanje podatke o izdavatelju, nadnevku izdavanja računa, broju računa, nazivu robe ili usluge, jediničnoj cijeni i ukupnom iznosu računa). Račun se ispostavlja u najmanje dva primjerka, od kojih se jedan uručuje kupcu, a drugi služi kao isprava za knjiženje ostvarenog prometa u obrascu KPR.

Ako je riječ o obrtniku koji zapošljava radnika, za radnika je obavezan voditi evidencije propisane za isplatu plaće i ostale propisane evidencije iz oblasti radnih odnosa.

Prijava u registar poreznih obveznika

Procedura za podnošenje prijave u registar poreznih obveznika paušalnog oporezivanja je različita. Ona ovisi o tome je li riječ o novom obrtniku, koji tek počinje s radom, ili obrtniku koji već obavlja djelatnost. Obrtnik koji tek započinje obavljati samostalnu djelatnost dužan je podnijeti prijavu u registar poreznih obveznika na Obrascu RPO. Prijava se podnosi Poreznoj upravi nadležnoj prema mjestu prebivališta ili uobičajenom boravištu u roku od 8 dana od dana početka obavljanja samostalne djelatnosti. Međutim, obrtnici koji su dosad dohodak utvrđivali na temelju propisanih poslovnih knjiga, a žele i ispunjavaju uvjete za prelazak na utvrđivanje dohotka u paušalnom iznosu i plaćanje paušalnog poreza i prireza porezu na dohodak, moraju to učiniti najkasnije **15 dana po isteku poreznog razdoblja odnosno kalendarske godine (15. siječnja 2012.)**. U ovom slučaju, obrtnik je obavezan postupiti na način propisan za prestanak djelatnosti u skladu s Pravilnikom o porezu na dohodak, a Poreznoj upravi dostaviti sljedeće dokumente:

- prijava u registar poreznih obveznika – Obrazac RPO
- pregled primitaka i izdataka prema podacima iz Knjige primitaka i izdataka – Obrazac KPI
- pregled ukupnog iznosa tražbina, a na temelju izdanih računa iz Evidencije o tražbinama i obvezama – Obrazac TO.

Nove osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2012.

Ministar financija donio je Naredbu o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2012. g. (NN 137/2011). Sve mjesečne i godišnje osnovice u sustavu obveznih doprinosa za 2011. godinu ovise o prosječnom iznosu mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz 2011. godine, koja iznosi 7.756,00 kn prema objavi Državnog zavoda za statistiku.

Opće osnovice	
Najniža mjesečna osnovica	2.714,60 kn
Najviša mjesečna osnovica	46.536,00 kn
Najviša godišnja osnovica	558.432,00 kn

Mjesečne osnovice za obveze koje utvrđuje Porezna uprava rješenjem

Osnova obveznog osiguranja	Osnovica	Mirovinsko osiguranje	Zdravstveno osiguranje	ZZNR	Ukupni doprinos
Samostalna djelatnost obrta					
Obveznici poreza na dohodak	5.041,40	20%	15%	0,5%	1.789,70
Obveznici poreza na dobit (poduzet. plaća)	8.531,60	20%	15%	0,5%	3.028,72
Porez plaćaju u paušalnom iznosu	3.102,40	20%	15%	0,5%	1.101,35
Samostalna djelatnost slobodnih zanimanja					
Dohodak od samostalne djelatnosti	8.531,60	20%	15%	0,5%	3.028,72
Ostale samostalne djelatnosti	5.041,40	20%	15%	0,5%	1.789,70
Samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva					
Dohodak od samostalne djelatnosti	4.265,80	20%	15%	0,5%	1.514,36
Porez plaćaju u paušalnom iznosu	3.102,40	20%	15%	0,5%	1.101,35

Godišnje osnovice za obveze po osnovi obavljanja druge djelatnosti

Osoba koja obavlja drugu djelatnost obveznik je doprinosa, a osnovica za obračun i plaćanje je iznos godišnje osnovice koji utvrđuje Porezna uprava rješenjem.

Za obveznike poreza na dohodak godišnja osnovica je ostvareni dohodak u poreznom razdoblju, a najviša godišnja osnovica za 2012. godinu iznosi 60.496,80 kuna.

Za obveznike poreza na dobit godišnja osnovica je ostvarena dobit u poreznom razdoblju, a najviša godišnja osnovica za 2012. godinu iznosi 60.496,80 kuna.

Za obveznike paušalnog dohotka godišnja osnovica je paušalni dohodak utvrđen za isto razdoblje prema propisima o porezu na dohodak koji iznosi 12.750,00 kuna.

HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA

SAVJETODAVNA SLUŽBA

ODGOVARA NA VAŠA PITANJA IZ PODRUČJA:

OTVARANJA OBRTA,
RADNOG PRAVA,
MIROVINSKOG I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA,
POREZA, DOPRINOSA I CARINE,
KREDITA I POTPORE,
TEHNIKA I TEHNOLOGIJA,
TURIZMA I UGOSTITELJSTVA,
POLJOPRIVREDE I POTPORE U POLJOPRIVREDI
I NA OSTALA PITANJA I SAVJETE O POSLOVANJU OBRTA

062 000 026

(po cijeni iz fiksne mreže od 0.28 kn/min, bez dodatnih naknada)
SVAKOG RADNOG DANA OD 08:00 DO 12:00 SATI

www.hok.hr

savjetodavna-sluzba@hok.hr

HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA / ILICA 49/II / P.P. 166 / 10002 ZAGREB

Zaštita od požara kod građenja

♦ mr. sc. Anđelko Vojvoda

Na temelju Zakona o zaštiti od požara objavljen je **Pravilnik o mjerama zaštite od požara kod građenja** koji se primjenjuje od 15. prosinca 2011., dok se postojeća gradilišta moraju uskladiti s odredbama pravilnika u roku od šest mjeseci. Navedenim propisom uređuju se mjere zaštite od požara koje treba poduzeti na gradilištu tijekom građenja, kako bi se požarni rizik ograničio na prihvatljivu mjeru, te omogućila učinkovita intervencija vatrogasaca uz njihovu zaštitu.

Osim dokumentacije propisane posebnim propisom iz područja gradnje (*Zakon o prostornom uređenju i gradnji – Dokumentacija na gradilištu*), izvođač na gradilištu mora imati i elaborat zaštite od požara (čl. 28. Zakona o zaštiti od požara NN. 92/10, *Elaborat zaštite od požara izrađuje se samo za građevine skupine 2., samo za zahtjevne građevine*) koji je poslužio kao podloga za izradu glavnog projekta građevine.

Mjere zaštite od požara na gradilištu provode se kontinuirano dok gradilište postoji

Opasnosti od požara na gradilištu nastaju zbog različitih svojstava otpornosti i reakcije na požar materijala koji se koristi kao i pojedinih radnji koje se obavljaju kod građenja. Najčešća mjesta i radnje potencijalno opasni za nastanak i širenje požara na gradilištima su: • mjesta držanja odnosno skladištenja zapaljivih i/ili eksplozivnih tvari; • skladišta plinskih boca; • prostor za uporabu sredstava za čišćenje i raznih otapala; • deponij građevinskog otpada; • ambalažni materijali; • uređaji, oprema i instalacije koje mogu prouzročiti nastajanje i širenje požara (peći za grijanje, plinski i električni uređaji, privremena instalacija rasvjete i dr.); • uporaba ljepljiva i obrada; • uporaba otvorenog plamena ili žara pri radu (vrenje ljepljive, skidanje uljnog naliča, pušenje i slično); • uporaba uređaja i alata koji iskre; • spaljivanje raznog materijala; • rušenja i demontaže; • puštanje u rad pojedinih instalacija (plina, struje).

PIXSELL

Kako spriječiti nastajanje i širenje požara

Kako bi se spriječilo nastajanje i širenje požara na gradilištu i osiguralo njegovo učinkovito gašenje potrebno je planirati i provoditi odgovarajuće organizacijske i tehničke mjere na gradilištu. Mjere se provode za vrijeme i izvan radnog vremena, a uključuju: • mjere praćenja i kontrole ulazaka i izlazaka (ograđivanje gradilišta, čuvarska služba i drugo); • mjere zabrane ili ograničenja kretanja vozila i osoba; • mjere zabrane ili ograničenja unošenja opasnih tvari koje nisu namijenjene za potrebe građenja (pirotehnika i slično) i obavljanja opasnih radnji (pušenje i slično); • mjere označavanja, upozoravanja, obavješćivanja i informiranja o opasnostima i provođenju potrebnih mjera zaštite od požara; • osposobljenost osoba za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje početnih požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom; • odabir mjesta i uvjete smještaja osoba na gradilištu (stambene barake, kontejneri i drugo) koji se odnose na sigurnosne udaljenosti (minimalno 5 metara u svim smjerovima od ostalih objekata gradilišta), požarna svojstva konstrukcijskih elemenata (minimalno razreda reakcije na požar A2), grijanje i hlađenje prostorija (zatvoreni sustavi) i drugo; • odabir mjesta i uvjete držanja i skladištenja zapaljivih i eksplozivnih tvari (sigurnosne udaljenosti, ograđivanje, znakovi opasnosti, priručni uređaji i oprema za gašenje požara i drugo); • mjere zaštite od požara kod obavljanja radova koji mogu izazvati požar (zavarivanje – elektrolučno ili autogeno, rezanje reznom pločom, brušenje, lemljenje, rad uporabom otvorenog plamena kao što je varenje ljepljive kod hidroizolacijskih radova, skidanje boja plamenikom i slično); • mjere osiguranja dostatne količine i odgovarajuće vrste sredstava za gašenje početnih požara (vode, pijeska i drugo); • mjere osiguranja dostatne količine i odgovarajuće vrste opreme za gašenje početnih požara (vatrogasnih aparata, posuda za vodu, hidranata i drugo); • mjere osiguranja pristupa za potrebe vatrogasne intervencije i održavanja; • mjere zbrinjavanja i redovitog uklanjanja prašine i otpada (osobito ambalažnog otpada, krpa natopljenih otapalima i slično); • odabir odgovarajuće izvedbe (Ex-izvedba) i mjere održavanja u ispravnom stanju uređaja, opreme i alata te njihova pohrana i stavljanje izvan pogona nakon uporabe; • mjere zaštite od atmosferskog pražnjenja; • mjere provjere provođenja mjera zaštite od požara; • način postupanja i uzbuđivanja u slučaju požara (pozivanje brojeva telefona koje treba nazvati: zaštita i spašavanje 112, vatrogasci 193, policija 192, hitna pomoć 194 i slično).

Izvođač radova odgovorna je osoba za provođenje mjera zaštite od požara na gradilištu, a provođenjem propisanih mjera bitno se smanjuje mogućnost nastajanja i širenje požara na gradilištu. Stoga je potrebno primijeniti i svakodnevno pridržavati se navedenih mjera. Ako kod građenja sudjeluje više izvođača, odgovorna osoba za provođenje mjera zaštite od požara je glavni izvođač radova.

Podsjetnik

Dokumentacija na gradilištu

(čl. 254. Zakona o prostornom uređenju i gradnji)

Izvođač na gradilištu mora imati:

- rješenje o upisu u sudski registar, odnosno obrtnicu
- suglasnost za obavljanje djelatnosti građenja i ugovor o udruživanju izvođača prema posebnom zakonu
- akt o imenovanju glavnog inženjera gradilišta, inženjera gradilišta, odnosno voditelja radova
- akt o imenovanju nadzornog inženjera, odnosno glavnoga nadzornog inženjera
- rješenje o uvjetima građenja, potvrdu glavnog projekta, odnosno građevinsku dozvolu s idejnim odnosno glavnim projektom
- izvedbene projekte s mišljenjem projektanta glavnog projekta i ovjere od revidenta koji je to u izvješću o obavljenoj kontroli glavnog projekta zatražio, za do tada izveden dio građevine i građevinske i druge radove koji su u tijeku sa svim izmjenama i dopunama
- izvješća revidenata o obavljenoj kontroli izvedbenog projekta ako je to propisano
- građevinski dnevnik
- dokaze o sukladnosti za ugrađene građevne proizvode, dokaze o sukladnosti prema posebnom zakonu za ugrađenu opremu, isprave o sukladnosti određenog dijela građevine bitnim zahtjevima prema posebnom zakonu i dokaze kvalitete za koje je ovim Zakonom, posebnim propisom ili projektom određena obveza prikupljanja tijekom izvođenja građevinskih i drugih radova kao i obveza provedbe kontrolnih postupaka za do tada izveden dio građevine i građevinske i druge radove koji su u tijeku
- elaborat iskolčenja građevine
- drugu dokumentaciju, dozvole i dopuštenja za koje je posebnim propisima propisana obveza da je izvođač nakon početka građenja građevine mora imati na gradilištu. Izvođač na gradilištu zgrade čija građevinska (bruto) površina nije veća od 400 (m²) i zgrade za obavljanje isključivo poljoprivrednih djelatnosti čija građevinska (bruto) površina nije veća od 600 (m²) ne mora imati dokumentaciju iz članka 254. stavka 1. podstavka 2., 6. i 7. ovoga Zakona. Izvođač na gradilištu jednostavne građevine određene pravilnikom iz članka 209. stavka 5. ovoga Zakona mora imati dokumentaciju iz članka 254. stavka 1. podstavka 1., 3. i 8. ovoga Zakona.